

Snímek ze slavnostního otevření logistické haly Maersk v Hostivici - Palouky, květen 2002. Předcházel rozsáhlý záchranný výzkum středočeského muzea, na kterém pracovala I. Pleinerová.

V rubrice „Osobnosti“ chce redakce časopisu (Re)konstrukce a experiment v archeologii - Živá archeologie nově představovat ty, kdo zásadním způsobem přispěli k popularizaci, rekonstrukci či experimentu v naší archeologii. Potom lze říct, že jim je příslušné číslo věnováno. Přispíváme tak ke konkrétnějšímu obrazu života této problematiky.

Ivana Pleinerová a Radomír Pleiner

K prvním z osobností zařazujeme manžele Ivanu a Radomíra Pleinerovy. Není to náhoda, protože zásadním způsobem ovlivnili povahu archeologického experimentu v naší republice. Počátky nebyly snadné. Dodnes si vzpomínám, s jakou obtížností archeologická veřejnost přijímala existenci skanzenu v Březně. Přitom, bráno z dnešního pohledu, jsme se tím vyrovnali obdobnému rozmachu v Evropě. Pro naši veřejnost se objevila první možnost vidět konstrukce pravěkých obydlí, třebaže skanzen nebyl nikdy oživen pro veřejnost v duchu zahraničních prezentačních projektů. V oblasti izolovaného experimentu pan profesor Pleiner zachytil počátky jeho rozvoje v tématu pravěkého železářství, které se stalo i jeho životním tématem.

Níže uvádíme i seznam publikační činnosti obou badatelů od roku 1999. Ten předchází byste našli na stránkách časopisu Archeologické rozhledy. K dnešnímu využití skanzenu Březno se vztahuje také zpráva v REA 1/2000.

Ivana Pleinerová

V roce 1981 začala v Březně se stavebním pokusem, zaměřeným na dvě slovanské polozemnice. Výstavbu, která přinesla poznatky o pracovních postupech, spotřebě materiálu a pravděpodobném počtu tehdejších stavebníků, doplnilo testování provozních vlastností obou obydlí. Teprve potom se začalo s budováním skanzenu. Přibýly další stavby, hrnčířská pec a síla. Prováděny byly pokusy s výpaly keramiky, skladováním obilí. Podílela se také na vzniku projektu archeoparku v Praze - Farkách, který však bohužel dodnes zůstal jen torsem. Založila sdružení „Rekonstrukce archeologických objektů“ (RAO), které však v podstatě už nefunguje. Jednotlivé české subjekty zabývající se rekonstrukcí či experimentem tak zůstaly dodnes roztrženy a mnohé z nich rovněž zanikly.

Na mnohých projektech spolupracovala se zahraničím – J. Weiner, Bonn (účast na práci s replikami neolitických nástrojů při stavbě dlouhého domu pozdní vypíchané keramiky v Březně), F. Andraschko (návštěvy a přednášky v Oerlinghausen), A. Boonstra (účast s přednáškou na textilním sympoziu Eindhoven), přednáška v Degendorfu (bavorsko-česká společnost), přednáška na univerzitě ve Lvově o významu experimentu v archeologii.

O experimentální archeologii přednáší na Západočeské univerzitě v Plzni již šest let, vždy jeden semestr.

Radomír Pleiner

Jeho experimentální činnost je spojena s pravěkým železářstvím. Patří sem především pokusné tavby: Švédsko - Eketorp u Uppsalý, Nowa Slupia v Polsku, Eindhoven v Holandsku, Blansko, Březno u Loun.

Přednášel o pravěké technologii na Univerzitě Karlově v Praze, obvykle jeden semestr.

OSOBNOSTI

Se železářstvím a s pokusy souvisí dále jeho organizační činnost. Je předsedou hutnické sekce klubu přátel NTM Praha, člen Historical Metallurgy Society v Londýně a Unité propre du CNRS v Belfortu - Sevenans. Od června 2004 je čestným členem Společenstva uměleckých kovářů a zámečníků a kovářů - podkovářů Čech, Moravy a Slezska. Nejen s pokusy souvisí jeho mezinárodní čestné členství v Society of Antiquaries, Londýn a pozice dopisujícího člena Deutsches Archäologisches Institut, Berlín.

Za redakci R. Tichý

Bibliografie PhDr. Ivany Pleinerové, CSc. (1999-2004)

Monografie

Die altslawischen Dörfer von Březno bei Louny.
Praha 2000.

Články a studie

Polozemnice z období řivnáčské kultury v Březně u Loun – Grubenhaus der Rívnáč-Kultur in Březno bei Louny, Archeologické rozhledy 51, 1999, 280-299 (et M. Zápotocký).

Stopy halštatského a staroslovanského osídlení výšinné polohy v Opočně u Loun – Spuren der hallstatt- und altburgwallzeitlichen Besiedlung der Höhenlage in Opočno bei Louny, Archeologické rozhledy 51, 1999, 532-536.

Neobvyklé prvky ve středohradištní keramice z Března u Loun – Ungewöhnliche Elemente in der mittelburgwallzeitlichen Keramik aus Březno bei Louny, Archeologické rozhledy 51, 1999, 649-652.

Hliněná závaží ve slovanských objektech, Studia mediaevalia Pragensia 4, 1999, 37-42.

Pohřeb nemluvněte na slovanském sídlišti v Březně u Loun – Bestattung eines Kleinkindes in der slawischen Siedlung von Březno bei Louny. In: Pavlů, I. (ed.), In memoriam Jan Rulí, Památky archeologické, Suppl. 13, Praha 2000, 349-354.

Hrob kultury se šňůrovou keramikou v Březně u Loun. In: Čech, P. – Dobeš, M. (eds.), Sborník Miroslavu Buchvaldkovi, Most 2000, 201-204.

Současný stav a problémy projektu Archeopark Praha-Troja, Rekonstrukce a experiment v archeologii 1, 2000, 153-154.

Archeologické výzkumy Středočeského muzea v Roztokách u Prahy v roce 2000, Středočeský vlastivědný sborník 19, 2001, 79-80 (et P. Limburský, P. Sankot, M. Trefný, A. Veselá, I. Vojtěchovská).

Dlouhé domy únětické kultury v severozápadních Čechách; něm. resumé. In: Sborník Drahomíru Kouckému, 2002, 163-166.

Hostivice: animal and human skeletons from an Early Eneolithic settlement – Hostivice: zvířecí a lidské kostry na staroeneolitickém sídlišti - čes. resumé. Památky archeologické 93, 2002, 5-28.

Význam experimentu v archeologii. Příspěvek k archeologickým metodám. In: Novi technologii v archeologii, Kijiv 2002, 4-9.

Bronzová dýka s litou rukojetí z Vliněvsí u Mělníka – Bronzedolch mit gegossenem Griff von Vliněves bei Mělník; něm. resumé. Archeologické rozhledy 55, 2003, 539-547 (et J. Hošek, J. Frána).

Nové technologie v archeologii, Archeologické rozhledy 55, 2003, 176

Poznámka

V bibliografii nejsou uvedeny články publikované v populárních časopisech a v denním tisku, referáty a recenze uveřejněné v Památkách archeologických a Archeologických rozhledech a zprávy z BZO (Výzkumy v Čechách).

Bibliografie Prof. PhDr. Radomíra Pleinera, DrSc. (1999-2004)

Monografie

Iron in Archaeology: the European Bloomery Smelters. Praha, Archeologický ústav AV ČR, 2000. 400 s.

Články a state

Comité pour la sidérurgie ancienne de l'Union Internationale des Sciences Préhistoriques et Protohistoriques. Communication 62. Archeologické rozhledy 51, 1999, 376-387.

Comité pour la sidérurgie ancienne de l'Union Internationale des Sciences Préhistoriques et Protohistoriques. Communication 63. Archeologické rozhledy 51, 1999, 826-831.

Eine Eisenschüssel des sog. Schlesischen Typus aus Grube 95. Metallographische Untersuchung eines Messerbruchstücks dem Getreidesilo 126. Untersuchungen an drei Eisenmessern aus Grube 135 von Březno. In: Die altslawischen Dörfer von Březno bei Loupy, Praha 2000, 143-147, 151-153, 160-165.

Metalografický výzkum pěti železných nástrojů z bezděvického depotu – Metallkundliche Untersuchung von fünf Geräten aus dem Hortfund von Bezdědovice. In: J. Michálek, Keltský poklad z Bezdědovic na Blatensku – Eisengeräthortfund der Latènezeit bei Blatná (Südböhmen), Strakonice 2000, 91-116.

Metalografie nožů z hradiště Doubravčice v Čechách. K vývoji nožířského řemesla na prahu středověku – Metallkundliche Untersuchung von Messern aus dem Burgwall von Doubravčice, Böhmen. Zur Entwicklung der Messerschmiedekunst an der Schwelle des Mittelalters, Archeologie ve středních Čechách 4, 2000, 275-290 (et N. Profantová).

The techniques of blacksmiths in Noricum and Central Europe. In: Ed. Tizzoni; C. C. - Tizzoni, M. (eds.), Il ferro nelle Alpi, Bienna 2000 (2001), 102-105.

Comité pour la sidérurgie ancienne de l'Union Internationale des Sciences Préhistoriques et Protohistoriques. Communication 63, Archeologické rozhledy 52, 2000, 347-356.

Eine eiserne Schüssel des Schlesischen Typs aus Březno, Böhmen. In: „... Trans Albium Fluvium“ - Forschungen zur vorrömischen, kaiserlichen und mittelalterlichen. In: Mazer, M. (ed.), Festschrift A. Leube, Rahden/Westf. 2001, 505-510.

Special Committee: Ancient Siderurgy, Prehistoria 1, 2000 (2001), 199-202.

Notes on early Slav cutlery in Bohemia : Metallographic data, Acta metallurgica Slovaca 7: Metallography, 2001, 321-326.

Comité pour la sidérurgie ancienne de l'Union Internationale des Sciences Préhistoriques et Protohistoriques. Communication 65, Archeologické rozhledy 53, 2001, 387-394.

Comité pour la sidérurgie ancienne de l'Union Internationale des Sciences Préhistoriques et Protohistoriques. Communication 66, Archeologické rozhledy 53, 2001, 630-642.

Ukázky kovářských technik z předvelkomoravských Mikulčic – Einblick in die Schmiedetechnik der vorgrossmährischen Periode in Mikulčice, Sborník prací FFBU M. 5, 2000 (2001), 119-132.

Metallographische Untersuchung des Schwerter aus Bešeňov, Študijné zvesti 35, 2002, 77-82.

Metalografický výzkum velkomoravské kroužkové zbroje z Břeclavi-Pohanska – Metallographische Untersuchung von Ringpanzererelementen der grossmährischen Periode aus Břeclav-Pohansko, Sborník prací FF BU M. 7, 2002, 77-81, 174-176.

European iron blooms. In: Norbach, L.C. (ed.), Prehistoric and Medieval Direct Iron Smelting in Scandinavia and Europe. Aspects of Technology and Science, Aarhus, Aarhus University Press, 2003, 183-189

Metalografický rozbor středověkých železných nástrojů ze Sezimova Ústí. Metallkundliche Untersuchung an mittelalterlichen Eisenwerkzeugen von Sezimovo Ústí. In : R. Krajč 2003 : Sezimovo Ústí. Archeologie středověkého poddanského města 3. Kovárna v Sezimově Ústí a analýza výrobků ze železa II, Praha – Sezimovo Ústí – Tábor, 173 – 194.

Problems with ancient smithing slag. Acta Metallurgica Slovaca 10: Metallography, 2004, 664 - 667.

Poznámka

Řídí rubriku Comité pour la sidérurgie ancienne: Archeologické rozhledy 19, 1967 – ...